

नखेसखाः" रघुः । जवन्ते "कामस्तु कमखेसखः ।
ऐन्द्रिमर्ह्ययामास वायौराशीविषीपमैः" हरिवं० १२२
अ० अर्जुने "सम्भोहनं गलुसहोऽन्यदेक्षं प्रादुशका-
रैन्द्रिवारणीयम्" भा० वि० ६६ अ० ।

ऐन्द्रिय लि० इन्द्रियेण प्रकाशते अण् । १ इन्द्रियप्रकाशे
प्रत्यक्षात्मके ज्ञानभेदे तस्येदम् अण् । २ इन्द्रियसंबन्धिनि
लि० "वतुर्थस्तेन्द्रियः सर्गः" भा० १, १०, १६ । स सर्गः
"मनसचेन्द्रियाणाञ्चेति" भाग० १, १५, २६, उक्तः । स
च तेजस एव "तेजसाभीन्द्रियाण्येव" भा० १, २५, ११,
उक्तः । इन्द्रियमेव स्वार्थेऽण् । ३ इन्द्रिये न० । "वैका-
रिकं तामसमैन्द्रियं हृजे" भाग० ५, २४, १७ ।

ऐन्द्रियक लि० इन्द्रियेण प्रकाशः वुञ् । इन्द्रियप्रकाशे
प्रत्यक्षात्मके ज्ञाने २तद्विषये च "स च परिणामभेदे ऐन्द्रि-
यक इति नास्ति प्रत्यक्षाद्यनवच्छेदविषय इति" सां० कौ०
"यथा मनोरथः स्वप्नः सर्वमैन्द्रियकं हृषा" भाग०
७, २, ४४

ऐन्द्री स्त्री इन्द्रस्येयम् इन्द्रोदेवताऽस्या वा अण् ङीप् ।
१ यस्याम् । २ ज्येष्ठयां तारायां ३ पूर्वस्यां दिशि ४ अक्ष-
व्यामृत्तिका० । इन्द्रवारण्यां (राखालससा) रत्नमां
ईक्ष्णुकावाम्" राजनि० । ऐन्द्रशब्दोक्ताद्येषु च ।

ऐन्यायन पुं स्त्री इन्धस्यर्धेर्गोलापत्यम् गडा० कृक् । इन्ध-
नामधेर्गोलापत्ये स्त्रियां टाप् । [यभवे २स्त्रामिभवे च ।
ऐन्य लि० इने स्त्र्ये स्त्रामिनि वा भवः कुर्वा० यय । १ स्त्र-
ऐभावत पु० इभावतोऽपत्यम् अण् । अविभेदे प्रतीदृशे ।
"तद्वैतत् पपच्छुः हृषाः शार्ङ्गयः प्रतीदृशमैभावतम्"
यत० ब्रा० २, ८, २१२ ।

ऐभी स्त्री इभ इभवाचकशब्दः अस्वस्याः प्रज्ञा० अण् ङीप् ।
१ इक्षिषोषलतायाम् राजनि० । इभस्येयम् अण् ङीप् ।
२ इक्षिषवन्धिनि लि० ।

ऐर लि० इरायाम् अक्षे दृष्ट्यां जले वा भवः कण् । १ अक्ष-
भवे मण्डे २ तत्पूर्णे नैल्लोकस्य हरशि न० । "तदेरं
मदीयं सरः" छान्दो० उ० । "तत् तत्तैव इराक्षं तन्मय
ऐरोमण्डलोनं पूर्णमैरम् मदीयं तदुपयोगिनां मदकरं
हर्षोत्पादकं सरः" भा० । तेन ऐरमित्येकं पदम्
मदीयमित्यपरं पदम् ऐरं मदीयमित्येकशब्दकृत्यमं प्राणा-
दिकमेव । ३ भूमिभवे ४ जलभवे च लि० ।

ऐरका लि० ऐरका+भाथे कुर्वादि०ण्य । ऐरकाभवादी लि० ।
ऐरावण पु० इरा इरा वनसदृकं यत्नं तत्नं भवः अण् ।

पूर्वपदादिति णत्वम् । १ इन्द्रगजे ऐरावते । इरथा
उदक्तेन वणते गन्धावते वण-अच् इरावणः ससृष्टस्तत्नं
भवः अणित्वेव न्यायम् । "नृतेर्दने चतुर्भिस्तु महा-
कायस्ततः परम् । ऐरावणो महानागोऽभवत् वज्र-
भृता हृतः" भा० आ० १८ अ० । तस्य क्षीरसमुद्रोद्भवत्वेन
सुरासमुद्रोद्भवत्वाभावात् । सुरेवामेयत्वात् वनसदृकमस्य तत्नं
भवः अण् णत्वमित्यपि साधु । प्रागुक्ता क्षीरस्नायुक्ता-
व्युत्पत्तिस्तु कात्यनिकी सुरासमुद्रे तस्याजातत्वात् । २ सर्प-
भेदे "वासुकिस्तत्तत्तत्तैव नामचैरावणस्तथा" भा० अ० ६
अ० । वक्ष्यलोकवर्णने ।

ऐरावत लि० इरा जलानि भूम्ना सन्त्यस्य इरा+मत्तम् मस्य
व इरायान् ससृष्टस्तत्नं भवः अण् । ससृष्टजाते इन्द्रगजे ।
"प्रादृक्षेणं पयोवाहं विद्युदैरावताविव" ऐरावतास्ता-
लनविक्षयं हरिः" रघुः । "ऐरावतस्सालनकर्कशेयं"
कुषा० "कुर्वन् कामं क्षणक्षणपटप्रतीतिमैरावतस्य" मेघ० ।
१ नारदोदृष्टे ४ नकुचश्रुते च मेदि० । ५ पञ्चकलमात्मा-
प्रकारे आदिलघुके अन्त्यगुरुद्वयके प्रथमे भेदे पु०
ईक्ष्णुदीर्घे गलुधनुषि मेदि० । इरावत्ताः गद्याः सवि-
कटोद्रेगः अण् । ७ मरुत्स्यलभेदे न० । "बभूव परमाश्चाना
मैरावतपथे यथा" भा० अ० १६ २ अ० तत्नं भवः "धन्वयोपधा-
दुञ्" पा० वुञ् । ऐरावतक ऐरावतपथधन्वदेशभवे लि० ।

ऐरावती स्त्री इराः सन्त्यस्य भूम्ना मत्तम् मस्य वः इरायान्
मेघः तत्नं भवा अण् । १ विद्युति । २ ऐरावतयोषाया च
मेदि० ३ वटपत्नीदृष्टे राजनि० । ४ पाञ्चालदेशस्य नदीभेदे ।

ऐरिण न० हरिणे छन्द्रे भवम् अण् । लवणभेदे । (पाङ्गा)
राजनि० [स्तल भवः टक् । २ मङ्गले पु० ३ अक्षादी लि०
ऐरिय न० इरायामन्ने भयम् उक् । १ अक्षपिष्टभवे मध्ये । इराभूमि
ऐर्यं न० इरायं हितम् ष्यञ् । "नहावोर्यस्तुवरकः कुठ-
नेहापहः परः । सोनधूमस्तस्य मज्जा तु दग्धः लिप्त-
स्तले सैन्धवं चाञ्जनञ्च । ऐर्यं हन्यादिस्मृताम्ब्र-
कावाचीक्षीरोग तैरिर् चाञ्जनेन" सुश्रुतोक्ते अञ्जनभेदे
अञ्जनेन नेत्रे छेपनेन ।

ऐल पु० इलाया अपत्यम् शिवा० अण् । १ बुधश्रुते उरुरवशि ।
"सोमपुलाहु धात्राजंस्तस्यां जघ्ने पुरुरवाः । जनयित्वा
सुतं सा तमिन्वा सुद्युक्तां गता" हरिवं० १७ अ०
इडाग्रज्जे विष्टतिः । "मृत्सुता जप्तिरे चैवादायुर्धौ-
मानमावसुः । इडावुच वनायुच यतायुधोर्वशीकृताः"
भा० आ० ७५ अ० । इडा प्रुष्टो तस्यां भवः । २ भीमे